

NOWE NABYTKI W ZBIORACH MUZEUM NARODOWEGO W KRAKOWIE

Dzięki finansowemu wsparciu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości blisko 450 tysięcy złotych, do zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie dołączyły kolejne bardzo cenne nabytki – karton „Kościół” autorstwa Józefa Mehoffera do witraża w katedrze św. Mikołaja we Fryburgu, rzeźba Augusta Zamoyskiego „Portret Kajetana Morawskiego” oraz praca Marii Pinińskiej - Bereś „Płonąca żyrafa”.

Józef Mehoffer, *Kościół*, 1900. Karton do witraża *Najświętszy Sakrament* w katedrze św. Mikołaja we Fryburgu; akwarela, gwasz, papier naklejony na płótno; 678,5 cm x 163 cm; wartość: 255.000 zł, dofinansowanie ze środków MKiDN – 193.114 zł.

Powstały w 1900 roku karton Józefa Mehoffera do witraża *Kościół*, współtworzy z kompozycją *Wiara* (pozyskaną do kolekcji Muzeum w 2014 roku również dzięki środkom Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego), projekt wykonawczy witraża *Najświętszy Sakrament* – jednego z ośmiu Mehofferowskich witraży w nawach bocznych katedry św. Mikołaja we Fryburgu w Szwajcarii.

Zespół witraży Józefa Mehoffera w katedrze we Fryburgu, uważany za dzieło życia tego artysty i jedno z najwybitniejszych europejskich osiągnięć sztuki witrażowej, pochodzi z lat 1895-1919 (okna w kaplicach naw) i 1919-1936 (w prezbiterium). Witraże powstawały więc przez ponad 40 lat, poczynając od zwycięstwa krakowianina w ogłoszonym w 1895 roku przez fryburskie Bractwo Najświętszego Sakramentu międzynarodowym konkursie. Oba projekty wykonawcze do witraża *Najświętszy Sakrament* są popisem kunsztu artysty. Tajemnice wiary i głębia teologicznych znaczeń spotykają się tu z przepychem form i barw, a pełne inwencji ujęcie kompozycji w duchu *art nouveau* - z umiejętnie zaadaptowanymi elementami sztuki dawnej.

Zakup kartonu *Kościół* wpisuje się w wieloletnią strategię wykupu kolejnych dzieł Józefa Mehoffera, których bogaty zbiór został zdeponowany w MNK, ze szczególnym

uwzględnieniem jego najwybitniejszych dzieł z dziedziny sztuki monumentalnej. Dzieło zostało nabyte w ramach programu „Kolekcje muzealne” 2017.

August Zamojski, *Portret Kajetana Morawskiego*, ok. 1917; gips, odlew; wym.: 45,5 x 19 x 28,5 cm; wartość: 184.151 zł, dofinansowanie ze środków MKiDN – 170.000 zł

Rzeźba przez wiele lat uznawana była za zaginioną (po raz ostatni publicznie prezentowana była w Krakowie w 1923 roku).

Dzieło spaja ze sobą życiorysy dwóch ważnych postaci polskiego życia politycznego i kulturalnego – Augusta Zamojskiego, jednego z najważniejszych polskich rzeźbiarzy XX wieku, współtwórcy formizmu (pierwszego polskiego ruchu awangardowego w sztuce) i Kajetana Morawskiego, wybitnego przedstawiciela polskiego życia publicznego, dyplomaty, polityka, działacza społecznego i publicyisty.

Kajetan Morawski był jednym z organizatorów Ministerstwa Spraw Zagranicznych po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 roku, aktywnym członkiem polskiego przedstawicielstwa dyplomatycznego działającego na Zachodzie w trakcie II wojny światowej, a po jej zakończeniu – działaczem emigracyjnego „Ambasadora Wolnych Polaków” wspierającym Polaków przebywających na emigracji i wieloletnim współpracownikiem Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa.

Na zakup rzeźby Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego przekazał kwotę 170.000 zł. Swój wkład finansowy w pozyskaniu tej rzeźby ma również Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Narodowego w Krakowie, które na ten cel przekazało 10.000 zł.

Maria Pinińska - Bereś, *„Płonąca żyrafa”* (1989); sklejka, płótno, gąbka, drewno, akryl; wym. 160 x 80 x 40 cm i 55 x 65 x 40 cm

Kompozycja przestrzenna odnosi się do słynnego obrazu autorstwa Salvadora Dalí o tym samym tytule (1937). Rzeźba, utrzymana w charakterystycznej dla artystki jasnoróżowej kolorystyce, składa się z dwóch elementów: mniejszy symbolizuje kobietę, większy zaś, skierowany ku górze, kojarzy się z fallusem. U jego stóp umieszczona została drewniana szufladka – jako dosłowne nawiązanie do obrazu hiszpańskiego surrealisty. Malarz, opisując swój obraz, stwierdził bowiem niegdyś, że od czasów Zygmunta Freuda ludzkie ciało zawiera tajemne szufladki, które jedynie psychoanaliza może otworzyć. Artystyczna interpretacja

seksualności kobiety i mężczyzny przenosi w czasy współczesne starogrecką symbolikę Erosa: kosmicznej siły elementarnej, dzięki której powstał wszechświat, jednak w wydaniu Marii Pinińskiej – Bereś odbywa się to w sposób finezyjny i żartobliwy. W jednym z najnowszych esejów poświęconych Marii Pinińskiej – Bereś, Izabela Kowalczyk stwierdza: „Sztuka Marii Pinińskiej jest lekka i ironiczna, wskazuje na dystans artystki wobec codzienności i ograniczeń, z którymi musiała się mierzyć.” [Izabela Kowalczyk, Przestrzeń ucieleśniona w: Imaginarium cielesności, Sopot 2012.]

Zapraszamy do obejrzenia dzieł w Galerii Sztuki Polskiej XX w Gmachu Głównym MNK (al. 3 Maja 1) do 16 lipca 2017. „Płonąca żyrafa” Marii Pinińskiej - Bereś będzie jeszcze dostępna dla publiczność od września do listopada b.r. w EUROPEUM – Oddziale MNK (Plac Sikorskiego 7)

Zakup dzieł dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Kolekcje muzealne”, „Regionalne kolekcje sztuki współczesnej” oraz w ramach dotacji celowej.